

Basisdocument voor de gelote Burgerraad

Restafval

Over de gelote Burgerraad en de eerste vraag

Waarom organiseren we een Burgerraad over afval?

Afval is een groeiend probleem. We produceren steeds meer afval, en de gemeente moet dat inzamelen en verwerken. Daarvoor betalen inwoners afvalstoffenheffing. Om de kosten zo laag mogelijk te houden, scheiden we afval zoveel mogelijk.

Plastic kan bijvoorbeeld opnieuw worden gebruikt. Maar dat is niet genoeg. Er belandt nog te veel afval in de grijze container of bij het restafval in ondergrondse containers. Ook blijven afvaldumpingen, verkeerd geplaatst afval en zwerfvuil een probleem. Minder afval is niet alleen goed voor de portemonnee, maar ook voor het milieu. Grondstoffen raken op, dus hergebruik is belangrijk. Daarnaast zorgt afvalverbranding voor veel CO₂-uitstoot. Daarom wil de gemeente samen met inwoners zoeken naar oplossingen.

Een belangrijke vraag is of betalen naar hoeveelheid restafval helpt. Dit betekent: wie minder restafval heeft, betaalt minder. De gelote Burgerraad geeft hier advies over. De gemeente werkt aan een nieuw afvalplan. De Burgerraad helpt daarbij, omdat de ervaringen en ideeën van inwoners waardevol zijn voor een goed afvalbeleid.

Wat gebeurt er met de adviezen van de gelote Burgerraad?

De gemeenteraad neemt de adviezen over, zolang ze binnen de vooraf vastgestelde regels passen en er geen grote bezwaren zijn. Dit zijn de belangrijkste voorwaarden:

Zeggenschap van de gemeente

De gemeente moet het advies kunnen uitvoeren. Een verbod op plastic verpakkingen in supermarkten kan bijvoorbeeld niet, omdat de gemeente daar niet over gaat. Maar de gemeente kan supermarkten wél stimuleren om minder plastic te gebruiken.

Wettelijke regels

Een advies moet juridisch toegestaan zijn en passen binnen de wet en lokale regels. Gevaarlijk afval ongescheiden inzamelen is bijvoorbeeld niet alleen schadelijk, maar ook wettelijk verboden.

Financiële haalbaarheid

De kosten en opbrengsten moeten in balans zijn. Omdat dit per advies verschilt, bekijkt de gemeente of een advies financieel haalbaar is. Dit wordt tijdens het proces met jullie teruggekoppeld.

Op deze manier zorgen we samen voor adviezen die de gemeente écht kan uitvoeren!

Met welke vraag gaat deze eerste gelote Burgerraad aan de slag?

De gemeenteraad heeft de hulp van de gelote Burgerraad gevraagd bij het beantwoorden van de volgende hoofdvraag:

Hoe komen we tot minder afval in Amersfoort? Welke maatregelen - zoals bijvoorbeeld betalen naar gebruik - kan de gemeente inzetten om de hoeveelheid afval in Amersfoort terug te dringen?

Subvragen

- Prijsprikkels en rechtvaardigheid: kan een systeem waarbij je betaalt per hoeveelheid afval (bijvoorbeeld Diftar) helpen om minder afval te produceren?
- Hoe zorgen we voor een eerlijke verdeling van kosten voor huishoudens? En moet dit voor alle soorten afval gelden?
- Efficiënter afvalbeheer: minder afval betekent minder inzamelen, opruimen en handhaven. Hoe kunnen we hierin verbeteren als stad?
- Meer hergebruik en recycling: hoe kunnen we ervoor zorgen dat minder restafval wordt verbrand en meer wordt gescheiden, hergebruikt en gerecycled?
- Een schonere stad, samen met inwoners: hoe zorgen we dat meer mensen en bedrijven bijdragen aan een schone stad? En hoe stimuleren we inwoners om zwerfafval op te ruimen of verkeerd geplaatst afval te melden?
- Maatwerk per wijk: elke wijk en buurt heeft andere afvalproblemen. Hoe kunnen we hier beter op inspelen?

Over afval en grondstoffen in Amersfoort

In Amersfoort willen we zo min mogelijk afval produceren en zoveel mogelijk hergebruiken. Amersfoort heeft de afgelopen jaren stap voor stap betere resultaten behaald in het scheiden van afval door “omgekeerd inzamelen” in te voeren. Hierbij wordt de service voor het inzamelen van grondstoffen, zoals plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankenkartons (pmd), oud papier en karton (opk) en groente-, fruit- en tuinafval (gft), zo hoog mogelijk gehouden door dit - waar mogelijk - aan huis op te halen. Voor fijn restafval is de service iets verlaagd: inwoners brengen dit zelf naar ondergrondse containers.

In 2022 had elke inwoner gemiddeld 160 kg restafval. Ons eerste doel is om dit in 2030 terug te brengen naar 100 kg per jaar en uiteindelijk naar 30 kg in 2040. Daarvoor moeten we minder afval veroorzaken en beter (fijn en grof) restafval scheiden. De gemeente helpt inwoners hierbij, zodat waardevolle grondstoffen en producten zoals papier, glas, gft, pmd, hout, oud ijzer, elektrische apparaten en kringloopgoederen opnieuw gebruikt kunnen worden. Dit bespaart nieuwe grondstoffen en helpt de aarde.

Samen voor een schone stad

Veel Amersfoorters willen een schone stad en dragen hieraan bij. Minder afval betekent ook minder afval op straat. De gemeente en ROVA ruimen zwerfafval en afvalbijplaatsingen/-dumpingen op en veel inwoners helpen mee. Toch blijkt uit onderzoek dat mensen ontevreden zijn over het opruimen van zwerfafval. Het schoonhouden van de stad is een uitdaging waar we alle hulp bij kunnen gebruiken. Daarom vragen we de eerste gelote Burgerraad om mee te denken over afvalvermindering, beter scheiden én een schonere stad.

Inzameling in Amersfoort

Als gemeente zijn we verplicht om afval en grondstoffen in te zamelen bij huishoudens. Afval zijn de stromen die na inzameling verbrand worden, zoals het restafval. Grondstoffen zijn materialen die we kunnen hergebruiken, zoals glas, oud papier en karton, hout en elektrische apparaten.

We streven naar een goede balans tussen duurzaamheid, service en kosten. Dit betekent dat we zo min mogelijk restafval verbranden en zoveel mogelijk grondstoffen inzamelen die goed hergebruikt kunnen worden. Dit doen we op een manier die gemakkelijk is voor inwoners en tegen zo laag mogelijke kosten.

De inzameling van afval en grondstoffen gebeurt in Amersfoort door ROVA:

- ROVA werkt voor 23 gemeenten en heeft een werkgebied van ongeveer 870.000 inwoners verdeeld in 4 regio's: Zwolle, Twente, Achterhoek en Eemland. In de regio Eemland zamelt ROVA ook in Woudenberg en Bunschoten-Spakenburg in.
- ROVA werkt ook nauw samen met Afvalverwijdering Utrecht (AVU), dat voor alle Utrechtse gemeenten de overslag, het transport en de verwerking van fijn en grof restafval en GFT regelt.
- Ten slotte werken ROVA, AVU en Circulus samen in CirkelWaarde, een organisatie die zich inzet voor een circulaire economie. Zij zorgen ervoor dat ons huishoudelijk afval op een duurzame manier wordt verwerkt en dat de kosten zo laag mogelijk blijven.

Inzamelsystemen in Amersfoort

In Amersfoort wordt afval op verschillende manieren ingezameld:

- **Aan huis:** oud papier en karton, groente-, fruit- en tuinafval en plastic, metaal en drankenkartons worden opgehaald met minicontainers. Waar minicontainers niet mogelijk zijn, staan verzamelcontainers.
- **Wijkcontainers:** verpakkingsglas en textiel worden ingezameld via containers in de wijk.
- **Milieubrengrstation:** groter (grof) afval en grondstoffen kunnen gratis worden ingeleverd bij het station aan de Nijverheidsweg-Noord. We werken aan een nieuw milieubrengrstation op industrieterrein De Wieken, dat in 2027 opent. Dit station richt zich meer op hergebruik, met een groter innamepunt voor kringloopgoederen. Hierdoor kunnen niet alleen spullen worden verkocht, maar ook onderdelen en materialen worden hergebruikt.

Uitgebreide Producenten Verantwoordelijkheid

Het Rijk maakt producenten en importeurs vaker financieel en ook organisatorisch verantwoordelijk voor het afvalbeheer van hun eigen producten. Dit wordt Uitgebreide Producenten Verantwoordelijkheid (UPV) genoemd. De inzameling of inname van deze producten gebeurt vaak in de openbare ruimte, waardoor ook gemeenten hierin een rol hebben. Zo biedt bijvoorbeeld de gemeente ruimte aan containers voor textielinzameling.

Op dit moment zijn er afspraken over het inzamelen en hergebruiken van:

- Autobanden en autowrakken;
- Batterijen en accu's;
- Elektrische en elektronische apparatuur;
- Textiel;
- Plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankenkartons.

Waarom nog minder afval?

Alles wat we kopen en gebruiken - van voedsel tot kleding en vervoer - heeft impact op onze wereld. Voor de productie is veel energie, water en land nodig. Dit zorgt voor een steeds grotere druk op grondstoffen en natuurlijke hulpbronnen. Daarnaast draagt afval bij aan klimaatverandering, omdat we nog veel nieuwe grondstoffen gebruiken en afval vaak wordt verbrand. Dit vergroot de milieubelasting. De aarde heeft grenzen en, om onze leefomgeving gezond te houden, moeten we verspilling tegengaan en slimmer omgaan met grondstoffen. Daarom is het belangrijk om afval te verminderen en meer te hergebruiken. De gelote Burgerraad denkt mee over de vraag: "Hoe verminderen we afval in Amersfoort?" Minder afval is belangrijk, omdat het zorgt voor:

- Minder schaarste aan grondstoffen;
- Lagere kosten voor afvalinzameling en -verwerking (en dus een lagere afvalstoffenheffing);
- Minder CO₂-uitstoot door productie en verbranding;
- Minder vervuiling bij afvalverwerking;

- Een schonere en prettigere stad;
- Meer biodiversiteit.

Verskil tussen huishoudelijk en bedrijfsmatig afval

De wet maakt onderscheid tussen huishoudelijk en bedrijfsmatig afval. De gemeente is verplicht om huishoudelijk afval en grondstoffen in te zamelen en kan met beleid (zoals verschillende inzamelmethoden, tarieven en serviceniveaus) inwoners stimuleren om restafval te verminderen en meer grondstoffen te scheiden.

Voor bedrijven en instellingen heeft de gemeente die bevoegdheid niet. De regels voor bedrijfsafval zijn landelijk bepaald en de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht houdt toezicht. De gemeente kan bedrijven wel informeren en stimuleren om afval te verminderen of grondstoffen zoveel mogelijk te hergebruiken (circulair ondernemen).

Verwerkingskosten

De kosten voor afvalverwerking zijn een belangrijke reden om afval te verminderen. Hoewel de verwerking van grondstoffen zoals plastic en papier duurder is geworden door strengere kwaliteitseisen, blijft het goedkoper dan de verwerking van restafval.

Door de CO₂-heffing op verbranding wordt dit verschil de komende jaren alleen maar groter. Restafval dat niet wordt gescheiden, moet worden verbrand. Dit is slecht voor het milieu en zorgt voor hogere kosten voor de gemeente en daarmee voor inwoners en ondernemers.

Gemeente Amersfoort

Postadres

Postbus 4000
3800 EA Amersfoort

Bezoekadres

Stadhuisplein 1
3811 LM Amersfoort

T 14 033

E info@amersfoort.nl

I www.amersfoort.nl